

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 70.191 van 15 december 1997
in de zaak A. 42.281/IX-18.**

In zake : het Openbaar centrum voor maatschappelijk
welzijn van DENTERGEM,

tegen :

het Openbaar centrum voor maatschappelijk
welzijn van NAZARETH.

D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,

Gezien het verzoekschrift dat op 6 april 1990 werd ingediend namens het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem door zijn raadsman L. DEMEDTS, advocaat te Oostrozebeke, om het geschil te beslechten dat tussen het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem en het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth is gerezen met betrekking tot de steun, verleend aan Martha BEYAERT;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Eerste Auditeur A. VANDENDRIESSCHE;

Gelet op de beschikking van 28 juni 1994 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van de verzoekende partij;

Gelet op de beschikking van 31 oktober 1997 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 1 december 1997;

Gehoord het verslag van de Eerste Voorzitter van de Raad van State G. BAETEMAN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat L. DEMEDTS, die verschijnt voor de verzoekende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur B. THYS;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de gegevens van de zaak.

1.1. Martha BEYAERT werd op 27 april 1942 opgenomen in het privaat Rustoord O-L-Vrouw-van-Lourdes te Wakken.

1.2. Volgens de verwerende partij gebeurde de opname "op vrijwillige basis" : Martha BEYAERT wilde "haar zuster-kloosterlinge" vervoegen nadat haar broer, bij de dood der ouders, de familieboerderij te Nazareth had overgenomen. Volgens de verzoekende partij gebeurde de opname "om behartenswaardige redenen" zijnde een zware -fysische- handicap en omdat ze weeskind is.

1.3. Op 6 mei 1942 werd zij, op het adres van het rusthuis, in het bevolkingsregister van Wakken ingeschreven, komende van Nazareth.

1.4. Blijkens een beslissing van de Commissie van Openbare Onderstand van Wakken van 14 april 1972 en de bijgevoegde schuldvorderingen van het rustoord, betaalt de Commissie van Openbare Onderstand sinds 1 januari 1972 aan het rustoord een deel van de onderhoudskosten onder de vorm van een tussenkomst in de dagprijs van een aantal bejaarden, waaronder Martha BEYAERT.

1.5. Op 15 februari 1988 beslist de raad voor maatschappelijk welzijn van Dentergem, op grond van de overweging "dat betrokkene zijn (= haar) onderstandswoonst heeft en verblijft in onze gemeente", om met ingang van 1 januari 1988 "de kosten van medicamenten van Martha BEYAERT ten laste te nemen". Op 16 oktober 1989 wordt beslist ook de kosten voor wegwerpluiers ten laste te nemen.

1.6. Op 27 november 1989 beslist de raad voor maatschappelijk welzijn van Dentergem, verwijzend naar de andere tussenkomsten, naar "het feit dat betrokkene sedert 1942 in het Rustoord verblijft", en naar het feit dat "na onderzoek bleek dat betrokkene haar onderstandswoonst niet heeft in de gemeente Dentergem, maar wel in de gemeente Nazareth" : "Het onderstandsdomicilie van Martha BEYAERT is niet Dentergem maar Nazareth. De tussenkomsten van het O.C.M.W. Dentergem voor BEYAERT in de oplegkosten, de dokters- en medicatiekosten van pampers en onderleggers wordt stopgezet met ingang van 1 december 1989. Het O.C.M.W. geeft het advies aan betrokkene om een aanvraag voor tussenkomst te richten aan het O.C.M.W. Nazareth daar zij ingevolge de wet van 02.04.1965 ... het onderstandsdomicilie zijn".

1.7. Het rusthuis schikt zich naar die beslissing en op 7 december 1989 wordt het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth aangeschreven met een verzoek om steun vanaf 1 december 1989.

Het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem beslist verder op 18 december 1989 tot terugvordering "van alle steunverlening" van het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth, meer bepaald voor "de periode van oktober 1988 tot november 1989". Op 27 december 1989 wordt dan gepreciseerd dat het gaat om een som van 133.357 fr., betrekking hebbend op de voormelde periode.

1.8. Op 9 februari 1990 schrijft het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth aan het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem, -de vragen van het rustoord en van het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem aldus samenbrengend-, dat het van oordeel is dat de steunverlening door het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem moet gebeuren (toepassing van de wet van 27 november 1891 vermits de "opname" dateert van 1942). Meteen wordt ook medegedeeld dat het de opgezonden rekeningen (133.357 fr.) niet zou ten laste nemen. De formele beslissing dienaangaande wordt genomen op 22 februari 1990. In die beslissing wordt overwogen dat "het O.C.M.W. van Nazareth voor wat betreft de periode die slaat op de ingestuurde rekeningen geen aanvraag tot erkenning van het onderstandsdomicilie heeft ontvangen ... en het derhalve nooit het onderstandsdomicilie heeft erkend".

1.9. Ten aanzien van de weigering van het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth dient Martha BEYAERT een beroepschrift in bij de beroepskamer van West-Vlaanderen, maar deze beslist op 2 mei 1990 de zaak niet te behandelen vooraleer de Raad van State het voorliggend geding heeft opgelost.

1.10. Op 19 maart 1990 beslist de raad voor maatschappelijk welzijn van Dentergem dan de terugvordering van de gemaakte kosten voor de periode van oktober 1988 tot november 1989 bij de Raad van State aanhangig te maken.

1.11. Op 14 mei 1990 beslist de raad voor maatschappelijk welzijn van Dentergem om de opleg en de medische kosten voor Martha BEYAERT vanaf 1 december 1989 ten laste te nemen, maar al die kosten terug te vorderen van het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth, "dat het centrum van onderstands-domicilie is".

1.12. Het advies van de bestendige deputaties van West- en Oost-Vlaanderen werd ingewonnen.

1.13. De bestendige deputatie van West-Vlaanderen stelt in haar advies van 22 april 1993 dat Martha BEYAERT "op het moment van haar opname in het rustoord" gedomicilieerd was te Nazareth, en dat zij op 6 mei 1942 ingeschreven werd in het bevolkingsregister van Wakken. Daar de opname van Martha BEYAERT in het rusthuis op 27 april 1942, "ondanks haar leeftijd, kan beschouwd worden als een opname in een bejaardentehuis, gelet op haar fysische handicap", en omdat de Raad van State heeft gesteld dat artikel 2 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissie van openbare onderstand alleen van toepassing is vanaf de datum waarop de belanghebbende 60 jaar is geworden, hetgeen in casu gebeurde op 23 mei 1961, is vanaf die datum het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de plaats van inschrijving op het ogenblik van de opname (dus het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth) bevoegd om de noodzakelijke steun te verlenen. Daaruit volgt dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem ten onrechte vanaf 1973 als bevoegd centrum is

opgetreden. De wet van 1891 is ten dezen niet toepasselijk omdat de eerste steunaanvraag dagtekent uit 1973. Derhalve moet worden vastgesteld dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth niet binnen de termijn van tien dagen heeft gereageerd op de brief van het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem van 14 mei 1990 omtrent de voorlopige tenlasteneming van de steun aan Martha BEYAERT (vanaf 1 december 1989); daaruit volgt dat dit Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn geacht wordt de last te aanvaarden.

1.14. De bestendige deputatie van Oost-Vlaanderen stelt in haar advies van 10 november 1993 dat er toepassing moet gemaakt worden van de voormelde wet van 2 april 1965 - Martha BEYAERT genoot op het ogenblik van de inwerkingtreding van die wet geen enkele steun, - dat Martha BEYAERT op het ogenblik van de opname in het rusthuis in het bevolkingsregister van Nazareth was ingeschreven en dat zij op het ogenblik dat zij behoeftig werd, de leeftijd van 60 jaar had bereikt (hetgeen zou moeten leiden tot de bevoegdheid van het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth om steun te verlenen), maar dat artikel 3 van de wet van 2 april 1965 het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de plaats waar de betrokkene zich bevindt ertoe verplicht van de steunaanvraag binnen de vijf dagen kennis te geven aan het bevoegde bestuur met de mogelijkheid om in de plaats op te treden indien de in artikel 3 gestelde voorwaarden vervuld zijn, zodat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem alleen mocht optreden in geval van dringende noodzaak (hier niet aan de orde) of bij afwezigheid van gemotiveerde beslissing binnen de tien dagen. Vermits uit het dossier blijkt dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth nooit een bericht van kennisgeving ontvangen heeft, ligt het bewijs niet voor dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk

welzijn van Dentergem zich bevond in één van de gevallen waarin het bevoegd was om op te treden, en kan het dus de betaalde sommen niet terugvorderen;

2. Over de ontvankelijkheid.

2.1.1. Overwegende dat het verzoekende openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de vordering voorstelt als een verzoek tot "beslechting van een geschil ... over de toepassing van de wet van 2.4.1965 ... met betrekking tot steun verleend aan Martha BEYAERT ..."; dat in fine van het verzoekschrift de vordering nader omschreven wordt als volgt : het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth vanaf 27 april 1942 tot heden aan te wijzen als centrum van het onderstandsdomicilie, de verleende steun voor de periode oktober 1988 tot en met november 1989 (133.357 fr.) ten laste van het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth te leggen en te zeggen voor recht dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem met ingang van 1 december 1989 niet meer moet tussenkomen in de oplegkosten voor Martha BEYAERT;

2.1.2. Overwegende dat geschillen, bij de Raad van State aangebracht met toepassing van artikel 15, derde lid, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissie van openbare onderstand, tot onderwerp hebben de terugvordering door een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van betaalde onderstandskosten, waarbij wordt nagegaan of het verzoekende openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn zich heeft gehouden aan de voorwaarden gesteld door de wet van 2 april 1965, wat inhoudt dat het zich heeft geschikt naar de wettelijke voorwaarden om steun te verlenen en dat het de procedurevoorwaarden voor de terugvordering nauwgezet is nagekomen;

2.1.3. Overwegende dat de vraag, te weten hetzij in het algemeen, hetzij in een concreet geval maar dan vooraleer er een concrete tussenkomst is gebeurd, welk openbaar centrum bevoegd is om steun te verlenen niet in deze betwisting kan worden ingepast; dat de Raad van State, waarbij een procedure met toepassing van artikel 15 van de wet van 2 april 1965 aanhangig is gemaakt, niet kan uitmaken of het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn met ingang van 27 april 1942 als centrum van het onderstandsdomicilie kan aangewezen worden, evenmin als hij kan vaststellen dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Dentergem vanaf 1 december 1989 niet meer zou moeten tussenkomen;

2.1.4. Overwegende dat uit wat voorafgaat volgt dat het beroep enkel ontvankelijk is in zoverre het betrekking heeft op de terugbetaling van het bedrag van 133.357 fr. in hoofdsom;

3. Over de gegrondheid van de vordering.

3.1.1. Overwegende dat volgens het verzoekende openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn overeenkomstig artikel 2, § 1, 1°, van de wet van 2 april 1965 het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de gemeente waar de betrokkene op het ogenblik van zijn opneming in het bevolkingsregister is ingeschreven, bevoegd is om steun te verlenen; dat op het ogenblik van de opname van Martha BEYAERT in het rusthuis van Wakken -thans Dentergem- deze was ingeschreven in het bevolkingsregister van Nazareth; dat steeds volgens de verzoekende partij het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth zich ten onrechte beroept op de verdere toepassing van de wet van 27 november 1891 op de openbare onderstand omdat de eerste steunaanvraag gebeurde na het van kracht worden van de wet van 2 april 1965 en de wet van 27 november 1891 niet van toepassing is wanneer de last van de maatschappelijke dienstverle-

ning is ontstaan na inwerkingtreding van de wet van 2 april 1965; dat zij er dan ook van uitgaat dat overeenkomstig artikel 14 van de wet van 2 april 1965 ten onrechte betaalde onderstandskosten mogen worden "teruggevorderd" "over een periode die ontstaat binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de dag waarop werd vastgesteld dat de betaling niet verschuldigd was", zijnde in casu de periode van oktober 1988 tot november 1989 voor een bedrag van 133.357 fr.;

3.1.2. Overwegende dat de verwerende partij verwijst naar "de vrijwillige basis" op grond waarvan Martha BEYAERT haar intrek nam bij haar zuster-kloosterlinge, op 42-jarige leeftijd, wat volgens haar geen "opname in een bejaardenrustoord" is; dat daaruit ook volgt dat de inschrijving in het bevolkingsregister van Wakken volgens de toentertijd geldende regeling -de wet van 1891- "een nieuwe onderstandswoonplaats" heeft doen ontstaan en dat daarenboven "noch betrokkene, noch de C.O.O. van Wakken of het O.C.M.W. van Dentergem melding hebben gemaakt van een plaatsing van Mevr. BEYAERT in het rustoord", en het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth zelf over een eigen rustoord beschikt;

3.1.3. Overwegende dat het verzoekende Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn met betrekking tot voormeld standpunt doet gelden dat de opname in het rustoord te Wakken in 1942 gebeurde "om behartenswaardige redenen", doordat Martha BEYAERT op dat ogenblik zwaar gehandicapt was (doofstom en blijvend gehandicapt aan één arm) en weeskind was, zodat zij, hoewel niet hoogbejaard, nergens terecht kon; dat hoewel het om een vrijwillige opname gaat, dit niet kan beletten dat de wet van toepassing is; dat, steeds volgens het verzoekende openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, de wet van 27 november 1891 in geen geval van toepassing is omdat de aanvraag tot tussenkomst slechts gebeurde in

1973, op het ogenblik dat de wet van 2 april 1965 van toepassing was;

3.1.4. Overwegende dat de overgangsbepaling van artikel 23 van de wet van 2 april 1965, die de vroegere regeling -kosten voor onderstand worden gedragen door de Commissie van Openbare Onderstand van de plaats van verblijf- verder laat bestaan, betrekking heeft op gevallen waarin de onderstandslast van het bestuur reeds was ontstaan op het ogenblik dat de nieuwe wet van kracht werd; dat de regeling omtrent de steunverlening aan personen opgenomen in bejaardentehuizen in de wet van 1965 is ingevoegd door de wet van 9 juli 1971 met uitwerking op 1 januari 1972; dat derhalve voor de toepassing van artikel 23, op die laatste datum moet worden nagegaan of de onderstandslast reeds ontstaan was op 16 mei 1965, datum van inwerkingtreding van de wet van 2 april 1965;

3.1.5. Overwegende dat zulks in voorliggende zaak niet het geval is; dat er voor 1 januari 1972 zelfs geen vraag om steun met betrekking tot Martha BEYAERT bestond; dat aldus geen enkel bestuur moet instaan voor enige onderstandskost in toepassing van de wet van 27 november 1891;

3.1.6. Overwegende dat de tussenkomst in de maatschappelijke dienstverlening voor een in een rusthuis opgenomen persoon door de wet van 2 april 1965, met ingang van 1 januari 1972, als volgt geregeld is : de steun moet, overeenkomstig artikel 2, § 1, van de wet, verleend worden door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de plaats van inschrijving in het bevolkingsregister op het ogenblik van de opname; dat zulks, daar de wet geen overgangsbepaling in dat verband bevat, ook voor opnames die vóór 1 januari 1972 gebeurden geldt; dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de plaats van inschrijving de

steunverlenende commissie is; dat wanneer het door de wet aangewezen openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een beslissing moet nemen over de steun, de hulpbehoevende, overeenkomstig artikel 3 van de wet de mogelijkheid heeft om zich te wenden tot het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de plaats waar hij zich bevindt, zijnde de plaats van het rustoord; dat de vraag om steun aan dat openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verloopt volgens de procedure bepaald in dat artikel 3 : verwittiging, door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de plaats van verblijf, binnen vijf dagen, van het overeenkomstig artikel 2 bevoegde "steunverlenend centrum", en de mogelijkheid om in de plaats van het steunverlenende centrum op te treden wanneer het van dat centrum geen beslissing heeft ontvangen binnen tien dagen na de verzending van de kennisgeving of wanneer de steunverlening "dringend noodzakelijk is" en van die beslissing om in de plaats op te treden moet binnen vijf dagen kennis worden gegeven aan de steunverlenende commissie; dat aldus de bevoegdheid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de plaats van het rusthuis wordt omschreven;

3.1.7. Overwegende dat bijzondere bepalingen de terugvordering van de bedragen die het "in de plaats optredende" bestuur heeft betaald, regelen; dat dit bestuur de terugbetaling kan bekomen van de bedragen, ten belope van de werkelijk gedane uitgaven (artikel 11, § 3, van de wet), voor zover het de specifieke regels voor de terugvordering naleeft, met name : de voorlegging van een staat van voorschotten, op straffe van verval bij aangetekende brief te verzenden aan het steunverlenend centrum binnen twaalf maanden na het einde van het kwartaal tijdens dewelke de "verschotten" (= voorschotten; = de in de plaats betaalde steun) werden gedaan en het indienen van een verzoek in rechte (voor de bestendige deputatie of de Raad van

State) in beginsel binnen het jaar na het verzenden van de staat der voorschotten;

3.1.8. Overwegende dat het verzoekende openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn op 14 april 1972 beslist heeft om met ingang van 1 januari 1972 steun te verlenen; dat die beslissing later aangevuld werd met nieuwe steun in 1988 en 1989; dat echter nooit een bericht van de vraag om steun werd gestuurd aan het volgens het verzoekende openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn bevoegde "steunverlenend centrum" (hier verwerende partij) en dat evenmin een bericht gestuurd werd van toekenning van steun "in de plaats van ..." omdat de hulpverlening dringend noodzakelijk was; dat het verzoekende openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn meteen de terugvorderingsprocedure heeft ingesteld door op 17 november 1989 te beslissen de bedragen terug te vorderen vanaf oktober 1988 -dit is zo ver mogelijk in de tijd terug- daar artikel 12 van de wet de vorderingen waarvoor geen staat van voorschotten is voorgelegd binnen 12 maanden na einde van het kwartaal tijdens dewelke de bedragen werden uitgegeven vervallen verklaart en door op 27 december 1989 de staat van voorschotten voor die periode op te zenden;

3.1.9. Overwegende dat door aldus te handelen het verzoekende openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de eerste stap van de procedure -essentieel voor zijn bevoegdheid- niet gezet heeft, hoewel die stap precies de voorwaarde was voor haar optreden; dat de sanctie bij hulpverlening met miskenning van de bevoegdheidsregels is dat het betrokken centrum geen terugbetaling van de verleende steun kan bekomen;

3.1.10. Overwegende overigens dat Martha BEYAERT op het ogenblik van haar verhuis naar Wakken (Dentergem) 41 jaar oud was, en dus geen "bejaarde" in de zin die daaraan is gegeven in de wetgeving op de rustoorden voor

bejaarden (een persoon van 60 jaar of meer); dat zij als gehandicapte ging inwonen bij haar zuster die in het rustoord woonde en werkte; dat het bestaan van "behartenswaardige motieven" ter zake gelden; dat die vrijwillige verhuis naar Wakken voor gevolg heeft dat de toenmalige Commissie van Openbare Onderstand van die gemeente, volgens het "gemeenrechtelijk regime" de "steunverlenende commissie" wordt en de onmiddellijke regularisatie van de verblijfstoestand van Martha BEYAERT, door haar inschrijving in het bevolkingsregister van Wakken op 6 mei 1942, maakt dat het Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Nazareth vanaf dat ogenblik niet meer kon worden aangewezen als steunverlenende commissie (artikel 2) of als commissie van het onderstandsdomicilie (artikel 1, 2°);

3.1.11. Overwegende dat uit wat vooraf gaat volgt dat door haar inschrijving in het bevolkingsregister van Dentergem (= Wakken 1942) de binding tussen Martha BEYAERT en de gemeente Nazareth en haar openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn volledig verbroken werd; dat Martha BEYAERT van toen af inwoonster is geworden van Dentergem; dat het antwoord op de vraag wanneer zij als bejaarde in het rusthuis werd opgenomen niet ter zake is; dat om beide voorgaande redenen de vordering moet verworpen worden,

B E S L U I T :

Enig artikel.

Het beroep wordt verworpen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op vijftien december 1900 zevenennegentig, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH. G. BAETEMAN, eerste voorzitter van de Raad van
State,
A. BEIRLAEN, staatsraad,
J. SMETS, staatsraad,
Mevr. S. DOMS, griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

G. BAETEMAN.